

- 6.41. 2 cm; $2\sqrt{2}$ cm; $2\sqrt{2}$ cm
 6.42. 10 cm; $10\sqrt{3}$ cm; $10\sqrt{3}$ cm
 6.43. a) $\sqrt{3}$ cm   b) $\sqrt{2}$ cm   c) 1 cm

Kąt skierowany

- 6.49. a) 97° b) 230° c) 130° d) 200° e) 270° f) 150°
 6.50. 9 razy
 6.51. o 30°
 6.52. -1020°

Sinus, cosinus, tangens i cotangens dowolnego kąta

- 6.53. a) $\sin \alpha = \frac{5}{13}$, $\cos \alpha = \frac{12}{13}$, $\operatorname{tg} \alpha = \frac{5}{12}$, $\operatorname{ctg} \alpha = 2\frac{2}{5}$
 b) $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$, $\cos \alpha = -\frac{1}{2}$, $\operatorname{tg} \alpha = -\sqrt{3}$, $\operatorname{ctg} \alpha = -\frac{\sqrt{3}}{3}$
 c) $\sin \alpha = -\frac{\sqrt{6}}{3}$, $\cos \alpha = -\frac{\sqrt{3}}{3}$, $\operatorname{tg} \alpha = \sqrt{2}$, $\operatorname{ctg} \alpha = \frac{\sqrt{2}}{2}$
 d) $\sin \alpha = -\frac{8}{17}$, $\cos \alpha = \frac{15}{17}$, $\operatorname{tg} \alpha = -\frac{8}{15}$, $\operatorname{ctg} \alpha = -1\frac{7}{8}$
- 6.54. a) $\sin \alpha = \frac{-\sqrt{3}}{2}$ $\cos \alpha = \frac{1}{2}$ $\operatorname{tg} \alpha = -\sqrt{3}$ $\operatorname{ctg} \alpha = \frac{-\sqrt{3}}{3}$
 b) $\sin \alpha = \frac{-1}{2}$ $\cos \alpha = \frac{-\sqrt{3}}{2}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sqrt{3}}{3}$ $\operatorname{ctg} \alpha = \sqrt{3}$
 c) $\sin \alpha = \frac{\sqrt{2}}{2}$ $\cos \alpha = \frac{-\sqrt{2}}{2}$ $\operatorname{tg} \alpha = -1$ $\operatorname{ctg} \alpha = -1$
 d) $\sin \alpha = \frac{1}{2}$ $\cos \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sqrt{3}}{3}$ $\operatorname{ctg} \alpha = \sqrt{3}$
- 6.56. a) $P(3\sqrt{2}, 3\sqrt{2})$ b) $P(-6, 3\sqrt{5})$ c) $P(-6, -8)$ d) $P(3, -\sqrt{3})$
- 6.57. a) III ćw.   b) IV ćw.   c) I ćw. lub III ćw.   d) II ćw.   e) IV ćw.   f) IV ćw.
- 6.58. a) wartość ujemną   b) wartość dodatnią   c) wartość ujemną   d) wartość dodatnią
- 6.59. a) $P(-3, -2)$ b) $P\left(\frac{-3\sqrt{10}}{2}, \frac{\sqrt{10}}{2}\right)$ c) $P\left(1, -\frac{2}{5}\right)$ d) $P\left(1\frac{2}{3}, 1\frac{1}{3}\right)$

Podstawowe tożsamości trygonometryczne

- 6.62. a) $\cos \alpha = \frac{12}{13}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{5}{12}$ $\operatorname{ctg} \alpha = 2,4$
 b) $\sin \alpha = \frac{8}{17}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{8}{15}$ $\operatorname{ctg} \alpha = 1\frac{7}{8}$
 c) $\sin \alpha = \frac{3}{5}$ $\cos \alpha = \frac{4}{5}$ $\operatorname{ctg} \alpha = 1\frac{1}{3}$
 d) $\sin \alpha = \frac{\sqrt{10}}{10}$ $\cos \alpha = \frac{3\sqrt{10}}{10}$ $\operatorname{tg} \alpha = \frac{1}{3}$
- 6.63. a) $\cos \alpha = -0,6$ $\operatorname{tg} \alpha = -1\frac{1}{3}$ $\operatorname{ctg} \alpha = -\frac{3}{4}$

$$\text{b) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{15}}{4} \quad \text{tg } \alpha = -\sqrt{15} \quad \text{ctg } \alpha = -\frac{\sqrt{15}}{15}$$

$$\text{c) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{10}}{10} \quad \cos \alpha = -\frac{3\sqrt{10}}{10} \quad \text{ctg } \alpha = -3$$

$$\text{d) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{2}}{10} \quad \cos \alpha = -\frac{7\sqrt{2}}{10} \quad \text{tg } \alpha = -\frac{1}{7}$$

$$6.64. \text{ a) } \cos \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}, \text{ tg } \alpha = \frac{\sqrt{3}}{3}, \text{ ctg } \alpha = \sqrt{3} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{\sqrt{3}}{2}, \text{ tg } \alpha = -\frac{\sqrt{3}}{3}, \text{ ctg } \alpha = -\sqrt{3}$$

$$\text{b) } \cos \alpha = \frac{15}{17}, \text{ tg } \alpha = \frac{8}{15}, \text{ ctg } \alpha = 1\frac{7}{8} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{15}{17}, \text{ tg } \alpha = -\frac{8}{15}, \text{ ctg } \alpha = -1\frac{7}{8}$$

$$\text{c) } \cos \alpha = \frac{\sqrt{6}}{3}, \text{ tg } \alpha = \frac{\sqrt{2}}{2}, \text{ ctg } \alpha = \sqrt{2} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{\sqrt{6}}{3}, \text{ tg } \alpha = -\frac{\sqrt{2}}{2}, \text{ ctg } \alpha = -\sqrt{2}$$

$$\text{d) } \cos \alpha = \frac{\sqrt{7}}{4}, \text{ tg } \alpha = \frac{3\sqrt{7}}{7}, \text{ ctg } \alpha = \frac{\sqrt{7}}{3} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{\sqrt{7}}{4}, \text{ tg } \alpha = -\frac{3\sqrt{7}}{7}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{\sqrt{7}}{3}$$

$$6.65. \text{ a) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{5}}{5} \quad \cos \alpha = \frac{2\sqrt{5}}{5} \quad \text{ctg } \alpha = 2$$

$$\text{b) } \sin \alpha = \frac{7}{25} \quad \text{tg } \alpha = -\frac{7}{24} \quad \text{ctg } \alpha = -3\frac{3}{7}$$

$$\text{c) } \cos \alpha = \frac{2}{3}, \text{ tg } \alpha = \frac{\sqrt{5}}{2}, \text{ ctg } \alpha = \frac{2\sqrt{5}}{5} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{2}{3}, \text{ tg } \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{2}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{2\sqrt{5}}{5}$$

$$\text{d) } \sin \alpha = \frac{60}{61} \quad \cos \alpha = -\frac{11}{61} \quad \text{tg } \alpha = -5\frac{5}{11}$$

$$6.66. \text{ a) } \cos \alpha = -\frac{12}{13}, \text{ tg } \alpha = \frac{5}{12}, \text{ ctg } \alpha = \frac{12}{5}$$

$$\text{b) } \sin \alpha = -\frac{12}{13}, \cos \alpha = \frac{5}{13}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{5}{12}$$

$$\text{c) } \cos \alpha = -\frac{8}{17}, \sin \alpha = -\frac{15}{17}, \text{ tg } \alpha = \frac{15}{8}$$

$$\text{d) } \sin \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{3}, \text{ tg } \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{2}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{2\sqrt{5}}{5}$$

$$6.67. \text{ a) } \sin \alpha = \frac{12}{13}, \text{ tg } \alpha = \frac{12}{5}, \text{ ctg } \alpha = \frac{5}{12} \text{ lub } \sin \alpha = -\frac{12}{13}, \text{ tg } \alpha = -\frac{12}{5}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{5}{12}$$

$$\text{b) } \cos \alpha = -\frac{11}{61}, \text{ tg } \alpha = \frac{60}{11}, \text{ ctg } \alpha = \frac{11}{60} \text{ lub } \cos \alpha = \frac{11}{61}, \text{ tg } \alpha = -\frac{60}{11}, \text{ ctg } \alpha = -\frac{11}{60}$$

$$\text{c) } \sin \alpha = \frac{\sqrt{10}}{10}, \cos \alpha = \frac{3\sqrt{10}}{10}, \text{ tg } \alpha = \frac{1}{3} \text{ lub } \sin \alpha = -\frac{\sqrt{10}}{10}, \cos \alpha = -\frac{3\sqrt{10}}{10}, \text{ tg } \alpha = \frac{1}{3}$$

$$\text{d) } \cos \alpha = \frac{45}{53}, \sin \alpha = \frac{28}{53}, \text{ tg } \alpha = \frac{28}{45} \text{ lub } \cos \alpha = -\frac{45}{53}, \sin \alpha = -\frac{28}{53}, \text{ tg } \alpha = \frac{28}{45}$$

$$6.68. \text{ a) } \cos \alpha = -\sqrt{1-b^2}, \text{ tg } \alpha = \frac{-b}{\sqrt{1-b^2}}, \text{ ctg } \alpha = \frac{-\sqrt{1-b^2}}{b}$$

$$\text{b) } \sin \alpha = -\sqrt{1-a^2}, \text{ tg } \alpha = \frac{-\sqrt{1-a^2}}{a}, \text{ ctg } \alpha = \frac{-a}{\sqrt{1-a^2}}$$

6.69. a) nie   b) tak   c) tak   d) nie

6.70. a) nie   b) tak   c) tak   d) nie

- 6.71. a) nie b) tak c) tak d) tak
- 6.72. a) $\frac{15}{16}$ b) 6
- 6.73. a) $-1,09$ b) $0,5 - \sqrt{3}$ c) $-11\frac{1}{2}$ d) $-1\frac{16}{21}$
- 6.74. a) $\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$ b) $\operatorname{ctg} \alpha = -\frac{\sqrt{10}}{5}$ c) $\operatorname{tg} \alpha = 1$ d) $\operatorname{ctg} \alpha = -2$
- 6.76. a) $-\frac{60}{169}$ b) $\frac{17}{13}$ c) $\sin \alpha = \frac{12}{13}, \cos \alpha = -\frac{5}{13}$ d) $-2\frac{49}{60}$
- 6.77. a) $-\frac{1}{4}$ b) $\frac{\sqrt{6}}{2}$ c) $\frac{5\sqrt{2}}{8}$ d) $\frac{7}{8}$
- 6.78. a) $2\sqrt{3}$ b) 14 c) 52 d) 194
- 6.79. a) $\cos \alpha$ b) $\sin \alpha$ c) $\frac{1}{\cos \alpha}$ d) $\sin \alpha$ e) $\frac{1}{\cos \alpha}$ f) $\frac{1}{\sin \alpha}$ g) 1 h) $\frac{1}{\sin \alpha}$

Wzory redukcyjne

- 6.84. a) 1 b) 1 c) 0 d) 2
- 6.85. a) $-1\frac{3}{4}$ b) $-2\frac{1}{2}$ c) $\frac{7-4\sqrt{3}}{12}$ d) $2\frac{1}{2}$
- 6.86. $a = -2, b = \frac{11+4\sqrt{6}}{12}, c = -\frac{1}{4}, d = \frac{1}{2}$. Liczby wymierne to a, c oraz d .
- 6.87. a) $3\frac{1}{4}$ b) $\frac{2}{3}$ c) 2 d) 12
- 6.88. a) $x > y$ b) $x = y$ c) $x < y$ d) $x < y$
- 6.89. a) 3 b) 1 c) 0 d) 2 e) 1 f) 2 g) -2 h) $1\frac{1}{4}$
- 6.91. a) 3 b) -2 c) 0 d) 0
- 6.92. a) 0 b) 0 c) $\frac{\sqrt{3}}{3}$ d) 1
- 6.93. a) $-\frac{1}{3}$ b) 0 c) $\frac{5}{6}$ d) $-\frac{1}{2}$
- 6.94. a) 225° b) 60° c) 120° d) 240° e) 210°
f) 270° g) 135° h) 330° i) 315° j) 120°
- 6.95. a) -1 b) 0 c) 1 d) 2
- 6.96. $3\frac{1}{3}$

Twierdzenie sinusów

- 6.103. 4 cm
- 6.104. $8\sqrt{3}$ cm
- 6.105. 5,9 cm
- 6.106. 32 cm
- 6.107. $2\frac{32}{65}$
- 6.108. $60^\circ, 90^\circ$ lub $120^\circ, 30^\circ$

6.109. $45^\circ, 105^\circ$

6.110. a) 9 cm   b) wskazówka: wykaż, że $|\sphericalangle AMB| = 180^\circ - |\sphericalangle ACB|$

Twierdzenie cosinusów

6.116. $\cos \alpha = \frac{53}{80}, \cos \beta = \frac{25}{32}, \cos \gamma = -\frac{1}{20}$

6.117. $\sqrt{34 + 15\sqrt{3}}$ cm, $\sqrt{34 - 15\sqrt{3}}$ cm

6.118. b) $|BC| = 2\sqrt{6}$ cm

6.119. Jeśli kąt ACB jest ostry, to obwód trójkąta jest równy 16 cm, a $R = \frac{9\sqrt{2}}{4}$ cm.

Jeśli kąt ACB jest rozwarty, to obwód trójkąta jest równy $2(5 + \sqrt{17})$ cm, a $R = \frac{3\sqrt{34}}{4}$ cm.

6.120. 60°

6.121. 120°

6.122. $\frac{\sqrt{70}}{2}$ cm

6.123. 30 cm

6.124. $\frac{13\sqrt{2}}{2}$ cm

6.125. $\sin|\sphericalangle CAB| = \frac{3\sqrt{3}}{14}, \sin|\sphericalangle ABC| = \frac{4\sqrt{3}}{7}$

Test sprawdzający do rozdziału 6.

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Odpowiedź	B	A	C	D	A	B	D	A	C	A
Nr zadania	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Odpowiedź	A	D	D	C	D	C	B	B	D	C

Zadania powtórzeniowe do rozdziału 6.

6.129. a) $\sin \alpha = \frac{2}{3}$ b) $\frac{4}{19}$

6.130. a) $\frac{7}{16}$ b) $\frac{431}{512}$

6.131. a) $4\frac{1}{4}$ b) $16\frac{1}{16}$

6.132. a) $\frac{2}{5}$ b) $\frac{2}{5}$

6.133. $a = \frac{\sqrt{2}}{2}, b = \frac{1}{2}$, zatem $a > b$

6.135. $\alpha = 150^\circ$

6.137. $m = \frac{4\sqrt{3} - 9}{3}$

6.141. -1

6.142. a) $\alpha = 210^\circ$ b) $\alpha = 210^\circ$ c) $\alpha = 150^\circ$ d) $\alpha = 330^\circ$

6.143. 0

6.144. $3r$

6.145. a) $\frac{3\sqrt{46}}{4}$ cm   b) $\frac{12\sqrt{7}}{7}$ cm

6.146. a) $30^\circ, 30^\circ$ b) $16(2 + \sqrt{3})$ cm   c) 8 cm   d) $8\sqrt{7}$ cm

6.147. a) 120° b) $\sqrt{6}$

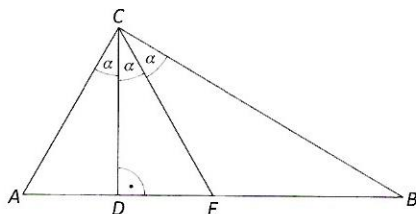
6.148. 41

6.149. $\frac{3\sqrt{6}}{8}$

6.151. *wskazówka*: oznacz $d = |CD|$ i uzależnij długości odcinków AD oraz DB od d oraz funkcji trygonometrycznych danych kątów

6.152. $90^\circ, 60^\circ, 30^\circ$

wskazówka: zauważ, że trójkąt ACE jest równoramienny, a następnie skorzystaj z twierdzenia sinusów w trójkącie EBC

7. Geometria płaska – pole koła, pole trójkąta

Pole figury geometrycznej

7.1. a) 20,5   b) 15,5   c) 32   d) 20

7.2. a) $s - w + 4t$ b) $\frac{3}{2}w + \frac{1}{2}s + t$ c) $2s + \frac{1}{2}w$ d) $\frac{5}{6}w$

Pole trójkąta, cz. 1

7.8. 3 cm

7.9. a) 12 cm   b) $48\sqrt{3}$ cm²

7.10. $14\frac{2}{17}$ cm

7.11. $14\frac{14}{29}$ cm

7.12. 156 cm²

7.13. a) 150 cm²   b) 12 cm

7.14. 120 cm²

7.15. 294 cm²

7.16. $\frac{12\sqrt{13}}{13} \approx 3,3$ (cm)

7.17. 6,5 cm; 42 cm; 42,5 cm

7.18. 18

7.20. $34\frac{2}{3}$

7.21. 60 cm²